

Innst. S. nr. 84.

(1998-99)

Innstilling fra kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg og Sverre J. Hoddevik om å nedsette et uavhengig utvalg som skal gjennomgå lover, forskrifter, rundskriv og andre reguleringer som a) unødvendig begrenser det kommunale selvstyret, b) øker kommunalt byråkrati eller c) som hindrer kommunene i å bruke sine ressurser målrettet og effektivt for å løse de kommunale oppgavene og bedre tjenestetilbudet.

Dokument nr. 8:9 (1998-99).

Til Stortinget.

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen nedsette et utvalg som skal gjennomgå lover, forskrifter, rundskriv og andre reguleringer som unødvendig begrenser det kommunale selvstyret, øker kommunalt byråkrati eller som hindrer kommunene i å bruke sine ressurser målrettet og effektivt for å løse de kommunale oppgavene og bedre tjenestetilbudet. Utvalget forutsettes å arbeide etter den modell som næringslovutvalget arbeider etter."

Som begrunnelse for forslaget viser forslagsstillerne til at Stortinget 26. mars 1998 vedtok følgende forslag fra Høyre:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide et konkret program for revisjon av alt sektorregelverk som stiller detaljkraft til kommunene."

I Kommuneøkonomiproposisjonen for 1999, St.prp. nr. 60 (1997-98) rapporterer departementet tilbake til Stortinget at særlovsgjennomgangen tidligere på 90-tallet og Regjeringens nye retningslinjer tilfredsstiller Stortingets krav. Kommunenes Sentralforbund (KS) har dokumentert at fra 1992 til 1998 har antallet lovparagrafer som regulerer kommunesektoren økt med 46 pst. Forslagsstillerne mener dette viser at det trengs en økt innsats og flere virkemidler enn det Regjeringen så langt har villet bruke.

På denne bakgrunn foreslås det nedsatt et uavhengig utvalg som skal gjennomgå de lovfestede og andre

typer reguleringer som staten iverksetter overfor kommunene.

I dokumentet er det redegjort nærmere for forslag til utvalgets mandat, arbeidsform og sammensetning.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Sylvia Brustad, Odd Eriksen, Aud Gaundal, Leif Lund og Signe Øye, fra Kristelig Folkeparti, Olaf Gjedrem og Ivar Østberg, fra Senterpartiet, Morten Lund, og fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, er enig med forslagsstillerne i at nasjonale myndigheter har vedtatt omfattende regler og reguleringer overfor kommuner og fylkeskommuner. Flertallet er videre enig i at dette omfattende regelverket kan bidra til å legge uønskede bindinger på kommunal oppgaveløsning og drift. Alle detaljreguleringene kan til tider gjøre det vanskelig for kommunene å drive effektivt og dermed produsere mer og bedre tjenester til innbyggerne. Flertallet viser til at antallet lovparagrafer som regulerer kommunesektoren har vokst i perioden 1992 til 1998 med ca. 46 pst.

Flertallet viser til at de problemstillinger som forslagsstillerne reiser har vært drøftet i Stortinget tidligere.

Flertallet viser til at Stortinget i forbindelse med behandlingen av budsjettproposisjonen for Kommunal- og regionaldepartementet høsten 1997 vedtok å opprette et oppgavefordelingsutvalg med mandat som fremgår av proposisjonen. Dette utvalget ble oppnevnt 5. juni 1998 og utredningsarbeidet er dermed i gang.

Flertallet viser også til at Stortinget høsten 1998 vedtok opprettelsen av en moderniseringskomité med mandat til å foreslå strukturendringer i offentlig sektor. Flertallet viser her til de enkelte partiers merknader i Budsjett-innst. S. I (1998-99).

Flertallet er enig med forslagsstillerne i at det er behov for en grundig gjennomgang av alt sektorregelverk med sikte på å fjerne unødvendige reguleringer og dermed bidra til et mer reelt kommunalt selvstyre. Flertallet mener at økningen i antall lovparagrafer som regulerer offentlig virksomhet bidrar til en forskyvning av ressursene fra tjenesteproduksjon til økende byråkrati.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet mener at det særlig er øremerkede tilskudd og satsninger som eldreplan, helseplaner m.v. som krever mye rapportering og kontroll, og dermed økt administrativt arbeid og byråkratisering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener denne situasjonen ikke bare gjelder innenfor kommunesektoren, men i offentlig sektor generelt. Flertallet mener derfor at arbeidet med å frigjøre ressurser fra økende byråkratisering til tjenesteproduksjon og større kommunalt selvstyre må gis prioritet.

Flertallet vil på denne bakgrunn ikke anbefale at det oppnevnes et nytt utredningsutvalg til å forestå dette arbeidet.

Flertallet foreslår at dokumentet vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen og Lodve Solholm, og fra Høyre, Sverre J. Hoddevik og Erna Solberg, viser til at kommunalministeren i svar på spørsmål fra komiteen av 13. januar 1999 (vedlagt) sier seg enig med forslagsstillerne i at det er et behov for en gjennomgang av de lover, forskrifter, regler og rundskriv som i dag innebærer statlig styring av kommunesektoren. Disse medlemmer vil vise til at stortingsflertallet 26. mars 1998, etter forslag fra Høyre, vedtok å be Regjeringen foreta en gjennomgang av sektorregelverket som styrer kommunesektoren, men at Regjeringen i Kommuneøkonomi-proposisjonen mente at dette var unødvendig da det var foretatt to slike gjennomganger på 90-tallet. Disse medlemmer konstaterer at statsråden nå har inntatt et annet standpunkt. Disse

medlemmer synes det er positivt, og forventer at Regjeringen setter et slikt arbeid i gang raskt.

Disse medlemmer mener veksten i antallet regler som styrer kommunesektoren, som er referert i dokumentforslaget, understreker at det er behov for flere virkemidler for å få redusert statens overstyring. Staten styrer gjennom øremerking av midler, lover og regelverk og gjennom å fastsette de økonomiske rammene for kommunesektoren. For å redusere denne overstyringen er det viktig med en åpen debatt om behovet for slik styring, forslaget i Dokument nr. 8:9 (1998-99) om å nedsette et uavhengig utvalg etter modell fra Næringslovutvalget som skal gjennomgå lov og regelverkstyringen vil bidra til dette. Etter disse medlemmers mening er derfor et slikt utvalg et viktig supplement til andre gjennomganger. Ett slikt utvalg vil medføre at profesjonsinteresser og politiske vurderinger vil komme åpent frem i etterkant av utvalgsarbeidet gjennom den politiske behandlingen og ikke være det grunnleggende premiss for arbeidet, slik det naturlig er når departement og det etablerte byråkrati skal foreta gjennomgang av sine egne reguleringer.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme forslaget fremsatt i Dokument nr. 8:9 (1998-99).

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Stortinget ber Regjeringen nedsette et utvalg som skal gjennomgå lover, forskrifter, rundskriv og andre reguleringer som unødvendig begrenser det kommunale selvstyret, øker kommunalt byråkrati eller som hindrer kommunene i å bruke sine ressurser målrettet og effektivt for å løse de kommunale oppgavene og bedre tjenestetilbudet. Utvalget forutsettes å arbeide etter den modell som Næringslovutvalget arbeider etter.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:9 (1998-99) - forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg og Sverre J. Hoddevik om å nedsette et uavhengig utvalg som skal gjennomgå lover, forskrifter, rundskriv og andre reguleringer som a) unødvendig begrenser det kommunale selvstyret, b) øker kommunalt byråkrati eller c) som hindrer kommunene i å bruke sine ressurser målrettet og effektivt for å løse de kommunale oppgavene og bedre tjenestetilbudet - vedlegges protokollen.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 4. februar 1999.

Sylvia Brustad,
leder.

Odd Eriksen,
ordfører.

Erna Solberg,
sekretær.

Vedlegg

Brev fra Kommunal- og regionaldepartementet v/statsråden til Stortingets kommunalkomité, datert 13. januar 1999.

Dokument nr. 8:9

Jeg viser til Kommunalkomiteens brev datert 10.12.1998 der det bes om kommunalministerens vurdering av forslag fremsatt av stortingsrepresentantene Erna Solberg og Sverre J. Hoddevik om å nedsette et uavhengig utvalg for å gjennomgå regelverk mv overfor kommunesektoren.

Jeg vil starte med å uttrykke enighet med forslagsstillerne i at nasjonale myndigheter har vedtatt meget omfattende regler og reguleringer overfor kommuner og fylkeskommuner. Statlige styringsvirkemidler overfor kommunesektoren må utformes slik at de ikke binder unødige ressurser og dermed hindrer effektive løsninger lokalt. Hensynet til det lokale folkestyret tilsier også at virkemidlene utformes slik at det lokale handlingsrommet ikke innsnevres i unødig grad. Ikke minst i tider med stramme økonomiske rammebetingelser for kommunesektoren, må statlige myndigheter bidra til at kommuner og fylkeskommuner kan løse sine oppgaver på en effektiv måte.

Jeg er ut fra dette enig med representantene Solberg og Hoddevik i at det synes nødvendig med en ny gjennomgang av statlig regelverk med sikte på å redusere bindinger som det ikke anses nødvendig å opprettholde ut fra nasjonale hensyn. Som Stortinget er kjent med, har regjeringen i mars 1998 utformet nye retningslinjer

som skal gjelde ved all framtidig regelverksproduksjon overfor kommunesektoren. Det kan imidlertid være grunn til å sette et kritisk søkelys også på regelverk som allerede er vedtatt. Perspektivet her bør ikke bare være lover og forskrifter, men også andre statlige pålegg i form av særskilte vilkår for å få utbetalt tilskudd, krav om særskilte planer, resultatkrav og særskilte rapporteringsordninger tilknyttet satsingsområder mv. Min oppfatning er imidlertid at det er lite hensiktsmessig å benytte et utredningsutvalg til å forestå arbeidet. Vurderingen av hvilke regler som anses unødige, er først og fremst et politisk spørsmål. Et utvalg kunne kanskje skape en bredere debatt, men etter min oppfatning vil det også med en annen organisering være fullt mulig å inkludere kommunesektoren i en diskusjon om hvilke deler av regelverket som skaper unødige og uhensiktsmessige bindinger.

En regelverksgjennomgang i regi av et utvalg vil dessuten innebære at ønskede endringer vil ligge lenger fram i tid enn nødvendig. Jeg mener derfor at et arbeid i regi av departementene i samråd med kommunesektoren, vil være mer effektivt og hensiktsmessig. Det er etter min mening også viktig at de ulike sektorene ses mest mulig i sammenheng, slik at det ikke oppstår utilsiktede ulikheter mellom de ulike områdene.